

Årsrapport for miljøsertifiseringen

ISO 14001/Norsk PEFC Skogstandard

Miljøpolitikk

I forbindelse med innføringen av PEFC sporbarhetssertifikatet høsten 2014 ble det gjort små justeringer i miljøpolitikken. Det har i 2015 ikke vært endringer. NORTØMMER AS sin miljøpolitikk, som ble vedtatt av styret, er som følger:

NORTØMMER AS skal synliggjøre sitt miljøengasjement ved å være deltakende i et systematisk miljøarbeid der målet er å forbedre egen virksomhet og tømmerleverandørenes miljøpåvirkning. NORTØMMER AS skal til enhver tid søke informasjon som kan øke kunnskapen om virksomhetens påvirkning av miljøet.

Ved å forplikte oss til å følge norske og internasjonale lover og forskrifter, og allment aksepterte normer for redelig adferd innen vårt virksomhetsområde vil NORTØMMER AS arbeide for en stadig forbedring av utøvende bærekraftig skogbruk. NORTØMMER AS skal søke en kontinuerlig forbedring av sitt miljøsertifiseringssystem, der systemet hele tiden blir vurdert mot ny dokumentert kunnskap.

Våre leverandører skal ha virkeskontrakt med miljøavtale med NORTØMMER AS, eventuelt annen sertifiseringsordning NORTØMMER AS godkjenner. I unntakstilfeller der potensiell leverandør ikke er med i godkjent sertifikatordning, skal vi før kontraktsinngåelse utøve tilbørlig aktsomhet for å bringe på det rene at norsk lovverk ikke er brutt under i den aktuelle skogsdriften.

NORTØMMER AS skal arbeide for en kvalitetssikring av et bærekraftig skogbruk basert på frivillige avtaler med leverandører. Allmennheten skal ha innsyn i dokumenter som beskriver standarder, mål og hovedstrategier for kvalitetssikring av et bærekraftig skogbruk. Gjennom sertifisert system for sporbarhet i hele omsetningskjeden (PEFC Chain of Custody) skal våre kunder og markedet ha trygghet for at produktene vi leverer stammer fra et bærekraftig skogbruk.

For skogeiere hvor det er grunnlag for ytterligere miljøytelser ut over de krav som følger av lovgivning, Norsk PEFC skogstandard og PEFC internasjonale standard for sporbarhet i omsetningen av skogbaserte produkt, skal NORTØMMER legge til rette for frivillig videre utvikling av miljøinnsatsen gjennom gruppesertifisering innenfor Forest Stewardship Council FSC, og omsetning av deres virke gjennom tilsvarende sporbarhetssertifisering (Chain of Custody). NORTØMMER skal for alt arbeid som gjøres for FSC-gruppen legge opp til at FSC's prinsipper og kriterier blir fulgt.

Miljømål

Det har vært noen endringer i miljømålene i våren 2015. Endringene dreier seg om å bidra til en transparent omsetning av skogsvirke. Hovedmålene er:

NORTØMMER skal gjennom miljøsertifisering av sin virksomhet bidra til en kostnadseffektiv og troverdig kvalitetssikring av de aktiviteter virksomheten utfører.

I tillegg er det et mål at tømmerleverandører som inngår virkeskontrakt med miljøavtale med NORTØMMER tilbys et system som sikrer gjennomføringen av et bærekraftig skogbruk i henhold til norsk PEFC-skogstandard. Utgangspunktet for NORTØMMERs virksomhet skal være:

Intertek

Hovedkontor
Svartbekkvegen 1, 2411 Elverum
post@nortommer.no

Fax 22 51 89 10

Tlf 22 51 89 35
Foretaksnr. 980 018 709

- *Å følge gjeldende lovverk og andre krav i ISO 14001.*
- *Å følge opp leverandører slik at Norsk PEFC Skogstandard for bærekraftig skogbruk etterleves*
- *At både skogbrukspraksis og sporbarhet vi virkes-flyten er i samsvar med gjeldende krav i lovverk og PEFC*
- *Å ha et åpent forhold til omverden omkring sertifiseringens innhold og resultater*
- *At ulovlig hogget virke eller virke med uklar opprinnelse ikke omsettes*
- *For eiendommer knyttet til FSC gruppen, skal FSC-standard for skogforvaltning og sporbarhet implementeres*

Spesiell innsats skal bli gjort på de felter hvor den foretatte miljøeffektanalysen og risikovurdering viser at forbedringspotensialet for miljøkvaliteter er størst.

Delmålene som ble formulert våren 2015, og status for oppnåelse følger:

- *NORTØMMER skal arbeide for at entreprenører, tømmerleverandører og meglere har oppdatert kunnskap om miljøkrav, og hvordan disse kan etterleves.*
 - *Det utvikles og tilbys et kurs for egne medarbeidere og tilknyttede entreprenører i innhold og etterlevelse av ny norsk PEFC skogstandard.*
 - *Første kurs skal holdes inne utgangen av 2015.*
 - *Innen utgangen av 2016 skal vi ha gjennomført minst 5 kurs.*

Status: Det er per 1. februar 2016 utviklet kursmateriell i ny Norsk PEFC Skogstandard. Skogstandarden trådte i kraft 1. februar 2016. Det er også laget en kursplan, og allerede avholdt 2 kurs. Hovedmålgruppen for kursene er virkeskjøpere, entreprenører tilknyttet NORTØMMER og større skogeiere som har driftsansvar. Opplæringen i 2014 ble noe redusert i påvente av ny PEFC skogstandard.

- *Videreføre arbeidet for å få lettere tilgang til ekstern og oppdatert miljøinformasjon fra ett felles nettsted som har all informasjon det forventes at næringen hensyntar, lett tilgjengelig.*

Status: Miljøledelsen har deltatt i 3 arbeidsgrupper i prosjektet «Ny Skogportal i Kilden». Norsk Institutt for Bioøkonomi (NIBIO) har ledet prosjektet. Vi har bidratt i arbeidspakke 1. - Kartlegging og implementering av standardiserte kriterier, arbeidspakke 2 - Funksjonalitet og brukertilpasning og arbeidspakke 3 - oppdatering av database. En første versjon av Skogportalen ble lansert oktober 2015. Miljøledelsen har testet denne, og kommunisert med NIBIO om behov for justeringer og videre utvikling.

En del av arbeidet dreiet seg om å utarbeide instruks for avvikslukking ifbm. «MiS-gjennomgangen», som alle sertifikatholdere ble pålagt å utføre (av PEFC Norge). Det arbeides ved NIBIO med produksjonslinje for behandling og innlesing av dataene i Skog og landskap sin database.

NORTØMMER har presentert skogportalen for virkeskjøpere og på samling for Norsk Skogsertifisering AS.

- *Videreføre arbeidet for å få tilgang til gradert viltinformasjon, slik at denne informasjonen blir tilgjengelig på MiljøGis for godkjente brukere, innen utgangen av 2015.*

Status: Våren (mai) 2015 fikk vi tillatelse fra Miljødirektoratet til innsyn i data-lag for arter unntatt offentlighet («sensitive arter»): «Vedlagte data er unntatt fra offentlighet i medhold av lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) § 24 tredje ledd, fordi innsyn kan lette gjennomføring av straffbare handlinger eller handlinger som kan skade deler av miljøet som er særlig utsatt, eller som er truet av utrydding. Vedlagte data må kun benyttes til det formål som begrunner innsynet, og ikke videresendes eller gjøres tilgjengelig for andre.»

Uttaket ble levert i form av en geodatabase. Vi har fått tilsvarende data fra Fylkesmennene. Disse er integrert i planleggingsverktøyet MiljøGIS, slik at godkjente brukere kan se lokalitet som et punkt eller område. Det er kun miljøledelsen har tilgang til ytterligere informasjon om lokaliteten.

Det er en utfordring for skogbruket at tilgang til sensitive data ikke er særlig strømlinjeformet, og at informasjon ligger hos flere instanser. NORTØMMER har testet og funnet at det ikke er helt samsvar mellom data fra Miljødirektoratet og Fylkesmennene.

For skogbruket gjelder dette i utgangspunktet de rovfulgler som en skal ta hensyn til, jfr. Norsk PEFC Skogstandard. I Skogportalens - Kilden fase II ønskes et kartlag «Sensitive arter» tilgjengelig for utvalgte brukere, slik at data fra flere kilder blir kvalitetssikret og filtrert for relevans, nøyaktighet etc. Det arbeides med tekniske løsninger, inkludert sikkerhetsløsninger. Videre utvikling er avhengig av tilstrekkelig finansiering og prioritering hos NIBIO.

- *Styrke kunnskapen og følge opp HMS-ansvaret i skogen, gjennom vektlegging i fagsamlinger og interne revisjoner.*

Status: Under internrevisjoner av leverandører der entreprenør er med har rutinemessig sjekk av de viktigste sikkerhetsreglene blitt gjennomgått. Sjekkliste er komplett. En sjekker førstehjelpsutstyr, brannslukningsutstyr, dokumentasjon på HMS-system hos entreprenør med ansatte, beredskapsplan ved utslipp mv. NORTØMMER har komplettert sin risikovurdering med sikkerhetsaspekt knyttet til fare for ulykke der tredje person kan bli skadet. Der tømmerlagring skjer i boligområde, mye brukt turområde eller nær skole e.l. henges opp varselsplakat.

Varsel om pågående skogsdrift henges også opp ved behov langs mye brukte turstier gjennom driftsområder. Det er fokus på sikkerhetsavstand fra maskiner i arbeid.

NORSKOG konsulenter har medvirket til at HMS ble et tema i ny utgave av Skoghåndboken. Innholdet ble til i samarbeid med Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) og Skogkurs. Momenter knyttet til sikkerhet for utførende personell, tredjeperson, og fare for skade på ytre miljø er presentert. Regler for lagring og transport av drivstoff (anleggsdiesel), herunder merking av flyttbare tanker, er med i boken. En egen sjekklister for vurdering av risiko ved skogsdrift er trykket.

I 2014 ble arbeidet NORTØMMER systematisk med å redusere omfanget av feilhogster som skyldes feil-navigering. Under internrevisjoner og annen oppfølging mot den enkelte virkeskjøper ble bruk av digitale GPS- og kartløsninger (Ipad/Iphone m ArcGIS, Igis, Android, håndholdt GPS) presentert. Slik var det mulig å skreddersy støtten til den enkeltes behov. Brukermanualer er videreutviklet i 2014.

Systemet for PEFC sporbarhetssertifisering implementert i 2015, etter at sertifikatet ble gjort gyldig fra 11. september 2014.

Eksterne henvendelser

NORTØMMER legger vekt på å ha et åpent forhold til omgivelsene og besvare henvendelser og på en ryddig måte. I 2015 registrert NOTØMMER 8 henvendelser fra personer og organisasjoner om sertifiseringen.

Dato mottak	Avsender-kategori					Spørsmål/sak	Oppfølging/vurdering
	Offentlig myndighet	Rettighets-haver.	Media	Interesse-org.	Annen		
19.01.				X		Hogst av truet art	Sjekket ut m. driftsansvarlig. Sjekket m Artsadatabanken, Naturbase. Media (TV, nettavis). Anmeldelse. Ekstern revisor konsultert.
10.02					X	Hogst på eiendom u. nøkkelbiotopreg.	Besvart. Bekreftelse på avvik.
17.03.					X	Påstand om hogst av reirtre hønsehauk	Befart m biolog. En lok. ikke registrert i offentlige baser. E. hogst v/ annen lok er skjul v/ innflygning noe mangelfullt.
27.03.				X		Hogst ved verneverdig fjellskog	Hogst funnet i samsvar m godkjent reguleringsplan for hyttebygging. Biolog benyttet i hogstplanl.
11.06.				X		Hogst inntil grense naturreservat. Ber om innsyn.Klage på spor.	Allerede rapportert av virkeskjøper, fylkesmannen konsultert. 7 m3 hogd ureglementert. Stokker blir liggende.
07.09.					X	Hogst m. kjørespor. Nær rovfuglreir.	Gjennomført 2013. Lokalitet da ikke tilgjengelig i off. baser.
21.09.					X	Hogst nær rovfuglreir.	Avgrensing planlagt med skogbrukssjefen. Hogst i august, inntil 150 m unna.
29.09.	X					Markberedning nær/i kulturminne	Virkeskjøper båndet lokalitet under planlegging. Flekk innenfor sikkerhetssone 5 m. Grop uskadet.

3 av henvendelsene ble klassifisert som avvik.

Intertek

Hovedkontor
Svartbekkvegen 1, 2411 Elverum
post@nortommer.no

Fax 22 51 89 10

Tlf 22 51 89 35
Foretaksnr. 980 018 709

Avvik

NORTØMMER er miljøsertifisert i henhold til ISO 14001 og Norsk PEFC skogstandard. Som en konsekvens av dette gjennomføres løpende egenkontroll, rutinemessige internkontroller, internrevisjoner og årlig eksternevisjon. For kalenderåret 2015 er det totalt gjennomført 23 internrevisjoner av leverandører som er med i bedriftens gruppesertifikat. I tillegg er det gjort revisjoner av eiendommer som kan levere til NORTØMMER og andre gjennom gruppesertifikatet til Norsk Skogsertifisering AS www.skogsertifisering.no. Antallet interne revisjoner av leverandører i NORTØMMERS gruppe var i 2014 25.

Ekstern revisjon av systemet for miljøsertifisering ble gjennomført av Intertek Certification AB i løpet av en 5-dagers periode i juni 2015. En dag var forbeholdt innkjøringen av PEFC sporbarhetssertifikatet. En sammenfattende rapport fra revisjonen av systemet for skogforvaltningen er tilgjengelig på www.nortommer.no.

I 2015 ble det registrert totalt 27 avvik fra kravene i PEFC Norge sin sertifiseringsordning for skogforvaltningen. 10 av disse ble avdekket gjennom internrevisjon av leverandører, inkludert virkeskjøpere og entreprenører. Tilsvarende ble det i 2014 registrert totalt registrert 23 avvik, hvorav 14 ble avdekket gjennom internrevisjon. I 2013 ble det registrert 19 avvik (14 gjennom internrevisjon). For 2012 var tallet 30 avvik (24 gjennom internrevisjon).

Alle avvik blir klassifisert i forhold til hvilket regelsett de beskriver brudd eller mulig konflikt med. Dette er klassifisert som følger:

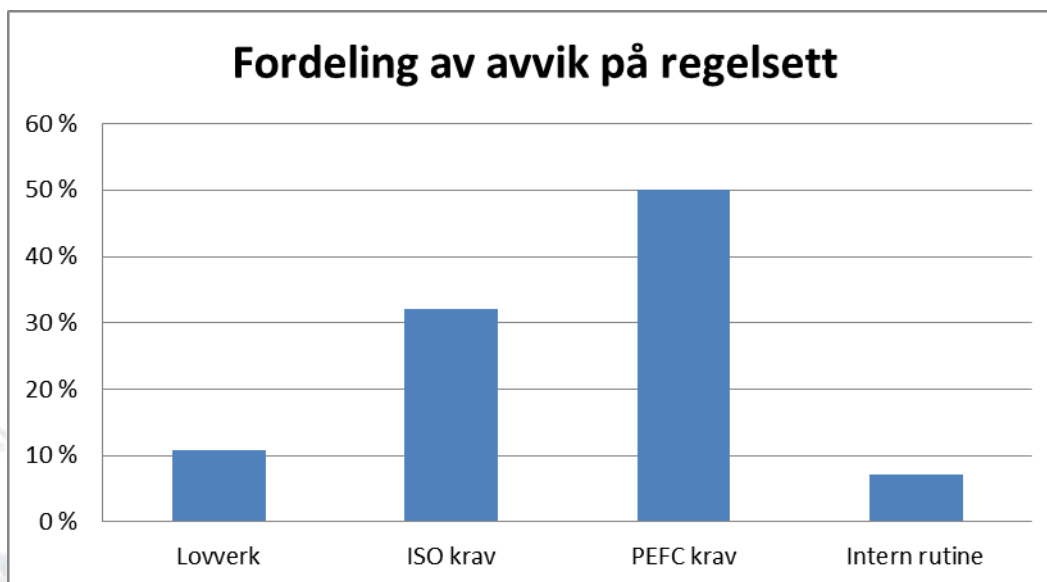
ISO 14001 (2004) – Dette er det grunnleggende regelverket for sertifiseringen og miljøstyringssystemet for å redusere risikoen for feil.

PEFC skogstandard – Dette er den omforente standard for bærekraftig skogbruk, tidligere omtalt som Levende Skog standarden av 2006 med senere presiseringer.

Sertifiseringsrutine – Dette er rutiner vi har satt opp for å dokumentere og følge opp de ulike krav, og redusere risikoen for feil.

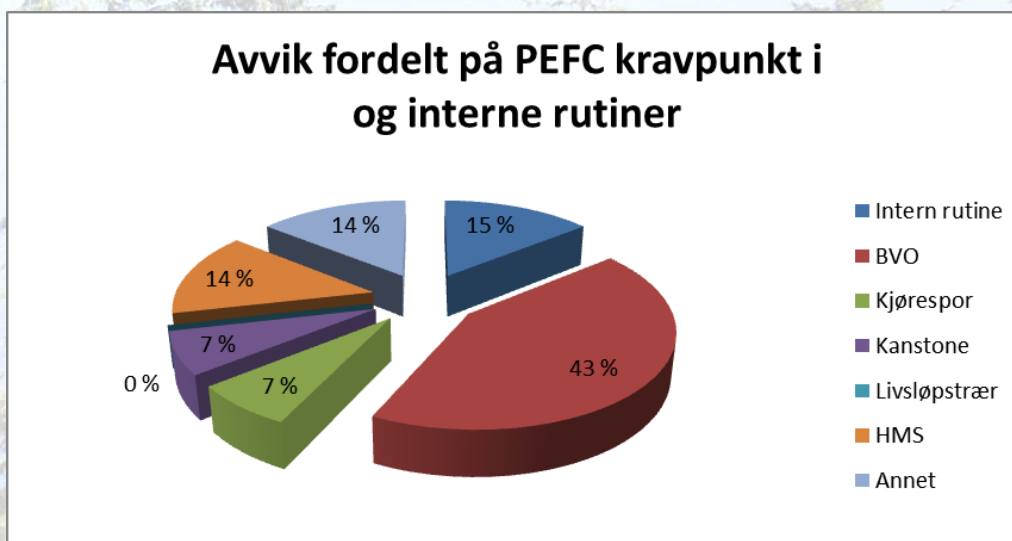
Lovverk – Dette er direkte lovbestemte krav.

Nedenfor er en oversikt over de 27 avvikene avdekket i 2015 fordelt på overordnet regelsett:

Som i 2014 dominerer brudd på kravene i PEFC standarden og ISO 14001. De fleste av bruddene på ISO-krav ble avdekket under den eksterne revisjonen. Avvikene gikk på kjennskap til styringssystemet, miljømål, og dokumentasjon av planlegging og oppfølging av skogaktivitet. Rene lovbrudd er bl.a. mangelfull dokumentasjonskrav for oppfølging av EU's tømmerforordning, og hogst og kjøp av tømmer fra eiendom uten nøkkelbiotopregistrering (ett tilfelle). Manglende dokumentasjon av database-sjekk ifbm. kontroll av eksterne kilder for miljøinformasjon, samt for sein oppfølging/tilbakemelding på observasjon gitt under internrevisjon, er eksempel på avvik fra interne rutiner. Brudd på interne rutiner betyr ikke nødvendigvis at systemet for miljøstyringen er mangelfullt.

Figuren under viser de 14 avvikene fra PEFC standard og interne rutiner fordelt på tema:

Brudd på kravene til livsløpstrær ved hogst ble ikke registrert. Det er kun fanget opp ett avvik fra krav om kantsone, og det dreier seg om manglende dokumentasjon av hogst og etablering av ny, fler-sjiktet sone (brudd på internrutine). Ett avvik fra kravene omkring terrengtransport, der ekstern kilde har rapportert om manglende sporoppretting.

Avvik knyttet til ureglementert aktivitet i og i nærheten av biologisk viktig område (BVO) dominerer. Ved to tilfeller er det hogget innenfor grense for biotop/verneområde. Det er enten skallet innom (7 m³ hogget innenfor et naturreservat i et uoppmerksomt øyeblikk fra maskinfører), eller hogd en kjøretrase gjennom MiS (Eldre lauvsuksesjon, der enkelte bjørker ble hogget i tillegg til reglementert granhogst). En hogst av nøkkelbiotop fra aktivitet tilbake i 2011 ble oppdaget i 2015.

Brorparten av de resterende «BVO-bruddene» dreier seg om hogst innenfor sikringssone for rovfulg-reir, og mangelfull gjen-setting av skjul ved innflygning. Hogst av en på «rødlista» kritisk truet (CT) lavart er ført her. Informasjon om denne var utilgjengelig på offentlige databaser under planlegging og gjennomføring av hogsten.

De fleste avvikene ble avdekket av eksterne. Litt færre (11 stk.) ble avdekket gjennom egne rutiner, fortrinnsvis internrevisjoner av styringssystem og leverandører/virkeskjøpere/entreprenører. Fire av avvikene gitt av ekstern revisor er med. Kun 4 av de 27 avvikene ble oppdaget «tilfeldig» av virkeskjøpere og entreprenører. Denne andelen er fortsatt lav.

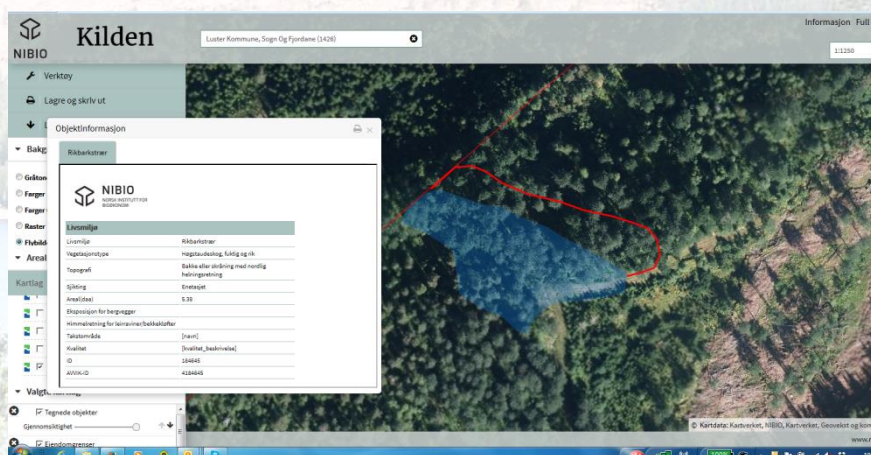
Fordeles avvik på aktivitetsområde er de fleste knyttet til overordnede regler og planleggingsrutiner. Kun 5 er skjedde i forbindelse med operative tiltak. Eksempel på de siste er mangelfull merking av drivstofftank og markberedning innenfor sikkerhetssone kulturminne, tross av at rutine for planlegging var fulgt til punkt og prikke (bilde). Brudd på overordnede regler og rutiner er manglende oppfyllelse av miljømål, oppdatering av styringssystem, informasjon om revisjonsrapporter tilgjengelig på nettside, mangler i HMS-system. Brudd på krav i PEFC CoC – standard er med her.

6 av de 27 avvikene er klassifisert som alvorlige. Hogst og omsetning av virke fra eiendom uten nøkkelbiotopregistrering, samt hogst over grense til nøkkelbiotop, verneområde og lokalitet med truet art er inkludert. Ett tilfelle av manglende oversikt over ekstern miljøinformasjon før hogst, samt brudd på forskriftskrav og rutiner i gjennomføring av EU's tømmerforordning er klassifisert som alvorlige.

Det er vanskelig å sammenliknet mellom år. Som i 2013 er det ikke registrert avvik i form av manglende livsløpstrær og nesten ikke kjøreskader i terreng. Funnene er for 2012 og 2014 er motsatt. Utvalget er noe lite for noenlunde sikkert å kunne kommentere trender. Det noe økte antall avvik registrert i 2015 kan skyldes at vurderingen opp mot PEFC's sporbarhetsstandard er tatt med. Videre har enkelte eksterne observatører/personer aktivt overvåket og rapportert om NORTØMMER og andre virkeskjøpere sine hogster.

Registrering og rapportering av feilhogster

Arbeidet med å kontrollere for mulige feilhogster ihht. PEFC Norge sitt krav til bransjen har blitt noe prioritert ned i 2015. En skal følge opp aktuelle kjøpsområder der nøkkelbiotoper fortløpende er blitt gjort offentlig tilgjengelig, og der flybilder nyere enn 2011 dekker områdene. Gjennomgangen vil fortsette i 2016, men er avhengig av at NIBIO-Kilden får på plass en rutine for løpende oppdatering av nøkkelbiotopdata på eiendomsnivå. En vil prioritere områder/geografier der NORTØMMER har en betydelig andel av leverandørene i sin gruppe.

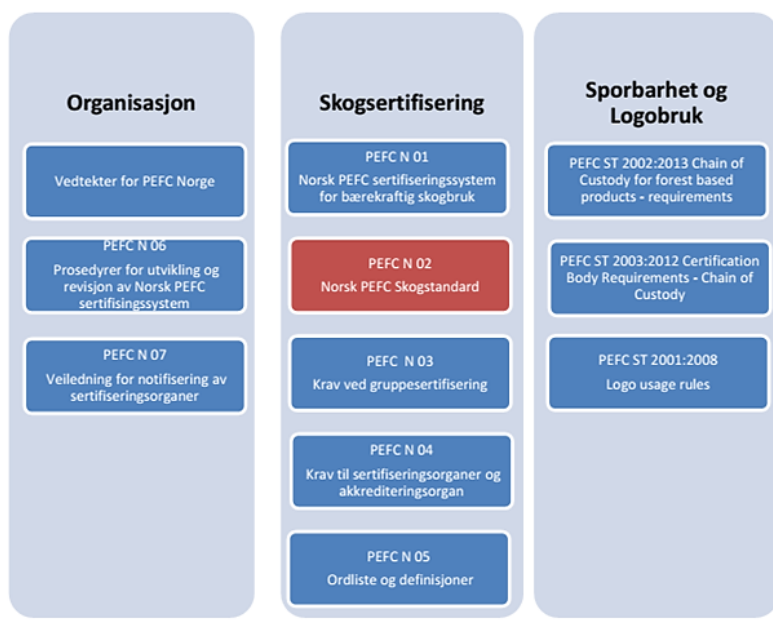

Opplæring

Ansatte i NORTØMMER og entreprenørselskaper er sentrale i gjennomføringen av krav og rutiner. Som i 2013 og 2014 ble ett eget kurs for nytilsatte virkeskjøpere og skogkulturpersonell holdt. Flere av revisjonene er gjort som ledd i opplæring av nytilsatte. Drifter som er i gang, er ofte besøkt med oppfølging av utførende entreprenør.

Som del av en handlingsplan for implementeringen av ny Norsk PEFC Skogstandard har NORTØMMER for 2016 laget en kursplan for gjennomgangen av nye og endrede krav og rutiner. Virkeskjøpere, entreprenører og skogeiere med eget driftsansvar er målgruppa.

Fordi en avventet ny PEFC Skogstandard, ble det i 2015 holdt relativt få kurs for entreprenører, virkeskjøpere og større skogeiere med eget driftsleders ansvar. Kurs ble i gjennomført i samarbeid med Norsk Skogsertifisering AS.

Til sammenligning ble det i 2014 gjennomført 2 kurs for entreprenører, virkeskjøpere og interesserte skogeiere med hovedtema praktiseringen av Norsk PEFC skogstandard. Til sammen deltok ca 50 skogbrukere (11 + 40). I 2013 ble det avholdt 1 tilsvarende kurs med ca tjue deltakere.

I 2015 var skogsertifisering ett av flere tema på to fagsamlinger, der virkeskjøperne deltok. På samling i november ble ny Norsk PEFC Skogstandard gjennomgått. På den første ble nye krav og rutiner for oppfyllelse av PEFC's standard for sporbarhet i virkesomsetningen gjennomgått. Til sammenligning ble det 2014 gjennomført 1 intern fagsamling hvor nye sertifiseringskrav og rutiner var tema.

Miljøledelsen i NORTØMMER blir ivaretatt av fagpersoner i NORSKOG. I 2015 fungerte Maria Bostrøm som miljøansvarlig, etter å ha returnerte fra 3-års permisjon. Oppfølgingen av sertifikatene innenfor PEFC- og FSC™ ordningene, inkludert sertifikat for sporbarhet ivaretas i 2016 av tre fagpersoner.

Se for øvrig www.nortommer.no for mer informasjon om «miljøsertifiseringen».

Oslo, februar 2016

Tormod Dale

Erling Bergsaker

Intertek

Hovedkontor
Svartbekkvegen 1, 2411 Elverum
post@nortommer.no

Fax 22 51 89 10

Tlf 22 51 89 35
Foretaksnr. 980 018 709

Intertek

Hovedkontor
Svartbekkvegen 1, 2411 Elverum
post@nortommer.no

Fax 22 51 89 10

Tlf 22 51 89 35
Foretaksnr. 980 018 709